

۶۰ انسان تا خمس مال را نمی‌تواند در آن مال تصرف کند اگرچه قصد دادن خمس را داشته باشد. (مسئله ۱۷۹۰)

۱- منفعت کسب

۲- معدن

۳- گنج

۴- مال حلال مخلوط بحرام

در ۷ چیز خمس واجب می‌شود

۵- جواهر یکه بواسطه غواصی یعنی فرو رفتن در دریا بدست می‌آید.

۶- غنیمت چنگ

۷- زمینی که کافر ذقی از مسلمان بخرد. (مسئله ۱۷۵۱)

۱- «منفعت کسب»

تجارت

یا صنعت

یا کسبهای دیگر

یا مثلاً نمازو روزه میتی را بجا آورد از اجرت آن

مالی بدست آورد
و از مخارج سال خود و عیالات زیاد
باید باید خمس یعنی پنج یک آن را
پدهد. (مسئله ۱۷۵۲)

یا مالی بارث باوبرسد و بداند

هر گاه انسان از

کسیکه این مال از او بارث رسیده خمس آنرا نداده باید خمس آنرا بدهد.

ونیز اگر در خود آن مال خمس نباشد ولی انسان بداند کسیکه آن مال از او بارث رسیده
خمس بدھکار است باید خمس را از مال او بدهد. (مسئله ۱۷۵۵)و یا اگر بواسطه قناعت کردن چیزی از مخارج سال انسان زیاد باید باید خمس آنرا بدهد.
(مسئله ۱۷۵۶)

۱- اگر از غیر کسب مالی بدست آورد مثلاً چیزی باوبخشند. (مسئله ۱۷۵۳)

۲- مهری را که زن میگیرد.

۳- ارشی که بانسان میرسد. (مسئله ۱۷۵۴)

۴- مالیکه از کافر یا کسیکه بداند خمس عقیده ندارد بدست انسان آید. (مسئله ۱۷۶۴)

۵- قیمت جنسی که برای تجارت خریده بالا رود و آنرا نفروشد و در بین سال قیمتش پائین
آید مقدار بالا رفته خمس ندارد. (مسئله ۱۷۶۸)

چیزهایی که خمس ندارد

خمس ندارد

خوارک

پوشک

اثاثیه

عروسوی

جهیزیه دختر

خمس

وزکات

مالی را که

وقیر بابت

زیارت و ماننداینها در صورتی که

وصدقه مستحبی گرفته

از شان او زیاد نباشد

و زیاده روی

نم نکرده باشد (مسئله ۱۷۷۵)

۱- کسیکه دیگری مخارج او را میدهد، باید خمس تمام مالی را که بدست میآورد بدهد ولی اگر مقداری از آنرا خرج زیارت و مانند آن کرده است فقط باید خمس باقیمانده را بدهد.
(مسئله ۱۷۵۷)

۲- اگر با عین پول خمس نداده جنسی را بخرد یعنی بفروشنده بگوید این جنس را باین پول می خرم یاد ر وقت خریدن قصدش این باشد که از پول خمس نداده عوض را بدهد دو حالت دارد
الف - اگر حاکم شرع معامله پنج یک آنرا اجازه بدهد (معامله آنقدر صحیح است) و انسان باید پنج یک جنسی را که خریده بحاکم شرع بدهد.

ب - اگر حاکم شرع اجازه ندهد (معامله آنقدر باطل است). در این قسم نیز دو صورت میباشد:

الف - اگر پولی را که فروشنده گرفته از بین نرفته باشد (حاکم شرع خمس همان پول را میگیرد).

ب - و اگر پول از بین رفته باشد (عوض خمس را از فروشنده یا خریدار مطالبه میکند).
(مسئله ۱۷۶۰)

احکام خمس

۳- وظیفه کسیکه از اول تکلیف خمس نداده چیست:

۱- اگر از منافع کسب چیزی که با آن احتیاج ندارد خریده و یکسال از خرید آن گذشته (باید خمس آنرا بدهد)

۲- و اگر اثاث خانه و چیزهای دیگری که آنها احتیاج دارد مطابق شان خود خریده (در این صورت دو حالت پیدا میکند).

الف - اگر بداند سالیکه در آن سال فائد برد آنها را خریده (لازم نیست خمس آنها را بدهد).

ب - و اگر ندانند که در بین سال خریده یا بعد از تمام شدن سال (بنابر احتیاط واجب باید با حاکم شرع مصالحه کند).
(مسئله ۱۷۹۷)

• • • •

۲- معدن:

اگر از معدن طلا، نقره، سرب، مس، آهن، نفت، ذغال سنگ، فیروزه، عقیق، زاج، نمک، و معدنهای دیگر چیزی بدست آورد در صورتیکه بمقدار نصاب باشد خمس آن را باید بدهد.
(مسئله ۱۷۹۸)